

FIL103 1 Filosofihistorie

Kandidat-ID: **10106**

Oppgaver	Oppgavetype	Vurdering	Status
1 FIL103 26/11-2015	Flervalg	Automatisk poengsum	Leveret
2 FIL103 H15 Oppgave 1	Skriveoppgave	Manuell poengsum	Leveret

FIL103 1 Filosofihistorie

Emnekode	FIL103	PDF opprettet	29.01.2016 09:27
Vurderingsform	FIL103	Opprettet av	Kristina Andersen
Starttidspunkt:	26.11.2015 09:00	Antall sider	8
Sluttidspunkt:	26.11.2015 13:00	Oppgaver inkludert	Ja
Sensurfrist	201512180000	Skriv ut automatisk rettede	Ja

Seksjon 1

1 OPPGAVE

FIL103 26/11-2015

Emnekode: FIL103

Emnenavn: Filosofihistorie

Dato: 27. 11. 2015

Varighet: 4 timer

Tillatte hjelpemidler: Ingen

Merknader: Ingen

Det forekommer av og til spørsmål om bruk av eksamensbesvarelser til undervisnings- og læringsformål. Universitetet trenger kandidatens tillatelse til at besvarelsen kan benyttes til dette. Besvarelsen vil være anonym.

Tillater du at din eksamensbesvarelse blir brukt til slikt formål?

- Ja
 Nei

FIL103 H15 Oppgave 1

Besvar to av følgende fire oppgaver

Oppgave 1:

Sokrates sier at dyd er viten. Hva er det vi ifølge Sokrates må ha viten *om* for å ha dyd og dermed være en god person? Og hvordan bør vi ifølge ham gå fram for å ha håp om å skaffe oss denne formen for viten? Er du enig med Sokrates i at en person er god hvis og bare hvis hun har denne formen for viten? Begrunn svaret.

Oppgave 2:

Anselm skiller mellom å ville det fordelaktige og å ville det rettferdige. Hva mener han med hver av disse to viljene? Og i hvilken forstand er hver av dem en gave fra Gud? Er du enig med Anselm i at det ikke kan være noen konflikt mellom det fordelaktige og det rettferdige, altså mellom lykke og moral? Begrunn svaret.

Oppgave 3:

Descartes mener at vi kan oppnå kunnskap om metafysiske spørsmål bare hvis vi later som vi tviler på alt vi har lært. Hva slags begrep om kunnskap er det Descartes har og som gjør at han kan mene dette? Tror du vi på denne måten *kan* sette parentes rundt alt vi har lært? Og synes du vi *bør* gjøre det? Begrunn svarene.

Oppgave 4:

Sokrates sier at den som *vet* det rette, gjør det rette. Anselm sier at den som *vil* det rette, gjør det rette. Noen moderne filosofer sier at den som har lært seg å *føle* det rette, vil gjøre det rette. Forklar hva som menes med hver av disse tre ulike posisjonene. Hvilken av dem er du mest enig med? Eller tar de alle feil? Begrunn svarene.

Skriv ditt svar her...

BESVARELSE

Oppgave 1.

Ved metafysiske spørsmål refererer Descartes til det som ligger utenfor vår fysiske/materialistiske verden. Descartes kom frem til at han ikke kunne stole på nedarvet kunnskap, og ta for gitt den forståelsen/kunnskapen han hadde konstruert på bakgrunn av andres informasjon og resonering. Descartes prøvde å finne et fundament han kunne konstruere all kunnskap utifra, og bygge seg opp en ny u-korruptert kunnskap. I sitt forsøk på å finne noe "selv-evident", altså viten som ikke trengte noen videre referanse for å vise sin gyldighet kom han frem til at det eneste han kunne være sikker på var at han ikke var sikker på noe... Tvile var altså det som gav Descartes sikkerhet i a inneha sannheten. Descartes mente ikke at fornuften skulle baseres i troen, men at fornuften skulle komme av "sitt naturlige lys". Je forstår ham slik: Lys fjerner mørke, og gir oss informasjon om hva som faktisk er, det viser oss sanheten... Descartes refererer til fundamentet

som ikke trenger videre referanse når han snakker om naturlig lys. For å tvile trengs det en tviler, og slik fant Descartes ut at han(slik jeg forstår det, faktisk han selv, ikke bare noe) eksisterte. Han så bort ifra det han hadde lært og spurte seg selv hva han stod igjenn med? Han forteller i sine meditasjoner om hvordan han har mulighet til å "forstå" geometriske, perfekte figurer, til tross for at han ikke evner å forestille seg dem. (tenk f.eks å regne i flere enn tre dimensjoner). Hvor kom dette begrepet om perfekt fra? Det måtte ha sin årsak i noe perfekt. Han tok sin eksistens til å vise mot en skaper, og begrepet om perfekt for å vise til Gud som perfekt.

Hans begrep om kunnskap er fundamentalistisk i denne forstand(viser til en faktisk, satt,sannhet), og ved hjelp av en ganske lignende resonnement som Anshelm gjør ved sitt ontologiske argument kommer han til en perfekt gud. Vi er ifølge descart "tenkende ting", vi har det materialistiske til felles med steinene og det andre som inngår i naturen. Men vår tanke er det eneste som gjenstår hvis man fjerner " sin kropp"/alt det kjødelige, og denne tanken er ikke materialistisk, og har sin årsak i det ikke-metaterialistiske.. altså det metafysiske. Den metafysiske sannheten er den eneste vi ikke kan tvile på, og det er derfor hans begrep om kunnskap hviler seg på denne.

Jeg tror ikke vi kan "sette parentes" rundt alt vi har lært oss, vi har et assosiativt minne. Både eksplisitt(kognitivt), implisitt(emosjonelt) og motorisk(fysiske). The dutch hunger Winter er en undersøkelse som viser til 1940 -tallet, hvor tyskerne trakk all næringen og ressurser inn til tyskland, vekk fra de omliggende landene. Hundretusener sultet, og de barna som var i magen til gravid kvinner som sultet har i dag jevnt over problemer med fedme. Kroppen deres fant ut noe viktig om miljøet i denneperiode, nemlig at miljøet de skulle vokse opp i, ikke var særlig nærende, og at de derfor måtte v'resvært påpasselige med høy-energis molekyler som fett og sukker. Det er med andre ord ikke alt som er innen vår kontrol, og våre emosjonelle evner og kognitive er konstruert i naturen, ut ifra dette grunnlaget. Men jeg synes likevel vi skal prøve så godt det går

Oppgave 4.

Hva som menes med hver av posisjonene.

Med "**Den som vet det rette, gjør det rette**" menes det, av Sokrates, at vår dydighet avhenger av fornuften vår. Ordet " Rette" refererer til hvordan mennesket bør være på samme måte som ordene: god, ond, snill, slem osv... viser til kvaliteter som moralfilosof(og oss andre) bryr seg om, i forsøk på å finne ut av hvordan vi bør leve, og/eller ikke bør leve. Knivens dydighet er å være skarp, det er evnen til å kutte som skiller den fra ikke-kniver, og hvor nyttig den er for sitt formål avhenger av hvor skarp den er. Når kniven, eller kulen defineres så tydeliggjøres dens kvalitet, og i antikken var kulen dydighet å rulle.

Når Sokrates "definerer" mennesket ser han at det som skiller mennesket fra ikke-mennesker(f.eks dyrene) er det tenkende... vår fornuft.

Vår dydighet avhenger derfor av vår fornuft, og på samme måte som kniven... jo skarpere, jo bedre.

"Den som vet det rette" er altså den som har viten om hva fornuften er og hvordan den slipes og gjøres skarpere. Sokrates mente at fornuften var grunnlaget for alle våre handlinger, men at den lot seg " gjøre korrump" av de ikke-bare-menneskelige kvalitetene vi har. Så utfordringen vår som mennesker er slik jeg forstår det Sokrates forstod, å kunne slippe til fornuften.

Eksternaliteter som "sex, mat og alkohol" utfordrer vår fornuft ved å "henvende seg"/spille på vårt begjær. Våre følelser burde ikke sees som basis for våre handlinger i følge Sokrates, da de lar seg "fange" av ytre goder.

For å vite det rette foreslo/eksemplifiserte Sokrates en enkel livsstil for å balansere, og holde på avstand de ytre godene han tross alt avhenger av. Måtehold gir deg muligheten til et langt liv med fornuften, og det var i følge Sokrates bedre enn et langt liv med kortsiktig nytelse. Ærlighet er å gi et klart bilde, uten forstyrrelser, og derfor satte Sokrates ærligheten høyt. Uten den har vi ikke tilgang til sannheten, og da får vi ikke utfordret våre oppfatninger.

Kort beskrevet er slik jeg forstår "**den som vet det rette, gjør det rette**" ment som at uten viten har vi ikke tilgang til den beste løsningen. Eksempelvis er det gunstig å finne ut at det finns bakterier, eller at vår helse til dels avhenger av at våre sosiale relasjoner ikke genererer stress. Uten viten kan du ikke vite om det er meningen at du skal hjelpe en druknende person opp av vannet, eller dytte henne lengre ned under overflaten.

Anshelm sier at "**den som vil det rette, gjør det rette**". Selv om hva som er "rett" og hva som er "galt" varierer fra Sokrates til Anshelm, er de begge på jakt etter å svare på hvordan vi bør være, leve og ikke leve. *Så jeg kommer ikke til å gå inn på hva som skiller disse filosofenes forståelse mtp rett og galt, med unntak av å adressere hva de mener er den "rette" måten å finne hva som er "rett".*

Anshelm setter med utsagnet ovenfor fokus på viljen som ligger til bakgrunn for handlingene våre, og hvilken intensjon vi handler ut ifra. En person kan ikke sies å være dydig hvis de hjelper noen fra å drukne, kun fordi noen truet dem med en pistol. Det er et godt utfall at personen blir reddet, men det utfallet kommer ikke nødvendigvis fra gode intensjoner. Det er forskjell på om et barn velter en krukke underveis i et eplepsi-anfall, og et barn som gjør det av "pur faen/for dritt/med vilje".

Jeg forstår Anshelm på denne måten: Hvis jeg bruker en pinne til å slå ned et eple fra et tre, slik at du kan få deg mat når du sulter... så ville vi ikke sagt at pinnen var snill. Hvorfor ikke? fordi pinnen ikke hadde planer om å gjøre noe annet enn å være en stiv pinne akkurat da, uten noen menneskelige eller ikke-pinnelige kvaliteter, den hadde altså intet valg. Anshelm begrunner denne forståelsen av menneskets dydighet ved å vise til viljen. Dersom vi **kun** ønsker å være/bli lykkelige vil det si at vi ikke evner å ønske noe annet, eller handle i opposisjon til viljen om å være/bli lykkelig. Da har vi som pinnen intet valg. Dydighet forutsetter ikke dydelighet, som at "bør" forutsetter valg, dvs at det må være et alternativ for å kunne handle annerledes. Anshelm skiller mellom å ville det fordelaktige(lykken) og det rettferdige(valget og intensjonen) for å kunne beskrive en person som god, dårlig osv.. altså for å kunne appellere begrepet "dydig".

Overgang fra hva som menes til om jeg er enig, til dels, eller ikke.

Kort sagt forstår jeg Anshelms utsagn som at man kan ikke avgjøre om det "rette" blir gjort uten å ta hensyn til intensjonen for hva som skjer. Sokrates har en overbevisning om at alle handlinger er gunnet i fornuften, og at intensjonene våre følger fra hvor fornuftige vi er. På denne "tvilsomme" måten kommer han seg rundt, og unngår å kunne kritiseres for å "ikke ta med" intensjonen slik Anshelm gjør.

De moderne filosofene(DMF) som sier at "**den som har lært seg å føle det rette, vil gjøre det rette**" slår (slik jeg forstår det) sammen Sokrates og Anshelms påstander. Hvis vi ser hva en mer "direkte sammenslåing av Anshelm og Sokrates kan se ut som, så kan vi videre fokusere på det de moderne filosofene(DMF) har i tillegg. Jeg slår sammen Sokrates og Anshelm ved å si at "**den som vil det rette, og vet det rette, gjør det**

rette". Det er vanskelig å vurdere akkurat hvor mye jeg skal tilegne de moderne filosofenes(DMF) utsagn, men jeg foretrekker deres utsagn fremfor blandingspåstanden jeg selv nettopp gav. Utsagnet deres ser nemlig ut til å anerkjenne hvordan våre "kognitive fakultet" har et emosjonelt basis/fundament. Jeg forstår DMF-påstanden som en anerkjennelse av hvordan vi formes, og handler ut ifra informasjonen vi har tilgjengelig. Læringsprosessen er nettopp hva gir oss muligheten til et større spekter av informasjon. De moderne filosofene ser ut til å inkludere erfaring, uten å separere fysisk og mental erfaring, og på den måten ser de ut til å vise til hvordan vi gjennom assosiasjonprosesser kan internalisere visse "responser", at hva vi føler når vi ser eller hører en ting, kan endre seg.

De fleste av oss har kjent på å skamme seg over måten vi handlet på, kanskje som ungdom under gruppepress, en protest som tok av, eller ved å la vårt dårlige humør gå utover noen det ikke burde gått ut over. Vi kan lære fra disse erfaringene, gjøre nye assosiasjoner og utvikle vårt reportoar for handling, tanke og følelser. Jens kan bli nektet adgang i køen på et utested, bli forbannet og havne i trøbbel. Å "utvide reportoaret" kunne eksempelvis ha vært å klare å ta et "større perspektiv" for Jens.

Eksempel. Et år senere når samme situasjon oppstår har Jens nemlig muligheten til å " se seg selv utenifra" : Jens tenker " åja Jens, hva er det nå du gjør? har du tenkt til å kranglemed den dørvakten fordi han ikke vil slippe inn en full idiot? ja det virker lurt, det funker jo alltid(selv-parodiering) ".

Tar de alle feil?

Ja jeg tror kanskje de gjør det.. Jeg tror ikke mennesker evner å gjøre det "rette" i noen absolutt forstand. Vi vet i dag at de voldeligste blandt oss er dem som selv har blitt utsatt for mest vold. At de som sliter med avhengighet og ikke klarer å tavare på seg selv, er de som selv ikke ble tatt vare på. At vi i stor grad er et produkt av våre omgivelser. Og det er ikke alt som er innenfor vår kontroll.

Man kan ikke redusere mennesket, hverken handlinger, tanker eller følelser, ned til et individ. Vi er til dels "ansvarlige" for andres tanker, følelser og handlinger, og de er til dels "ansvarlige" for våre.

Vi er del av naturen, og den er et "satt" system. Når vi påstar at et menneske kan handle rett, være god eller ond, så forutsettes det et valg...for det som er filosofiens annliggende og ingen andre " vitenskapers" er ordet "**bør**".

Dersom to unge menn er på byen, den enest oppvekst har vært forferdelig. Han har måtte slåss for å klare seg, lært seg å ikke stole på andre, opplevd å ikke kunne belage seg på emosjonel støtte i form av tilhørighet fra sine sosiale omgivelser(menneskene og relasjonene og institusjonene de har konstruert, f.eks sykehus). Den andre har kunnet belage seg på empati, medfølelse, avhengighet(vi må i følge Gabor Mate " invite dependence to promote independence, because people becom independent when they feel secure in the world.).. samt anerkjennelse, å bli akseptert for den de er osv.. Dersom disse to mennene fåret ølglass kastet i ansiktet står de på ingen måte like "fritt" til å velge å vende det andre kinnet til. Vi har en opplevelse av fri vilje, og noe annet hadde nok vært ubrukelig fra et evolusjonært perspektiv. " We must believe in free will, we have no choice". (sitat fra ..hmm etternavnet er Clooney hvertfall) Dette er et vanskelig emne, men vi må innse at det ikke handler om å være helt frie, eller helt determinerte slik jeg ser det. Vår frie vilje er begrenset med bakgrunn i informasjonen vi har tilgjengelig.

Det er også helt klart (boken "a study of the popular mind) at den individuelle tanke kan overkjøres i sammenheng med "*mass appeal*"(masse-suggesjon er et eksempel på dette, vanskelig å oversette)

Når vi innser at mennesket, med all sin tilpassningsmessige fleksibilitet(vi har en variasjon i kultur og adferd som ikke ses maken til i naturen ellers).. også er strengt programmert for visse miljømessige krav, altså behov, ser det for meg ut som det dukker opp ett "sosialt imperativ".

For akkurat som kroppene våre trenger fysiske næringsstoffer trenger også den menneskelige hjerne positiv stimuli i alle stadier av sin utvikling, samt å beskyttes fra negativ stimuli. Og hvis ting som burde skje, ikke gjør det (hvis vi ikke blir tatt på, altså fysisk kontakt, som barn , så dør vi).. eller ting som ikke burde skje, skjer(traumatisk hendelser i barndommen er gjennom "Adverse childhood experience"/ ACE studiet vist at kan føre til helseproblemer opp til 50år senere) er det tydelig at dørene åpnes. Ikke bare for Fysiske og mentale problemer, men en mengde avvikende/ødeleggende adferd også.

Det som gjøres feil i mine øyne.. av DM.filosofene,Sokrates og Anshelm er å kun "se innover" for å finne rett og galt. Når vi anntar friheten til å velge holder vi mennesket annsvarlig i større grad enn vi burde tror jeg. Dersom vi bruker individuelle kvaliteter alene til å avgjøre hvordan mennesket bør leve sammen, så tillater denne "reduksjonistiske" tilnærmingen oss å konstruere omgivelser som genererer konflikt, vold oog andre uønskede utfall.

Jeg eksemplifiserer: Teknologisk utvikling går eksponesielt(Ray Kurzweil), ogden bringermenneskeneinn i et stadig økende avhengighetsforhold, hvor det som er negativt for deg også er negativt for meg. Tenk på hvor mye som har skjedd de siste 40årene i forhold til iløpet av 40 årfor 50 år siden, eller 1000år siden, eller 00 000år siden.

En atomkrig mellom pakistanog India er en katastrofe for oss alle, hvem vet hva en enslig person kan lage av ødeleggelsesverktøy i sin egen kjeller om 40 år. ..

Når vi anerkjenner dette faktum, ser vi at å " løse ulikhet" (med tanke på våre grunnleggende behov) ikke bare er "enfin ting å gjøre", men en absolutt nødvendighet for vår langsiktige overlevelse. Ulikhet er svært negativ for oss(både relativ og absolutt, sjekk Robert Sapolsky, Peter Joseph, og spesielt Richard Wilkinson), men det er flere moderne filosofer(eksempelvis anarkokapitalister- hvor ikke-aggressjonsprinsipp, og frivillighet legges som grunnlag for hvordan samfunnet bør organiseres) som forsvarer at menneskene bør konkurrere om å dekke sine behov. Ut ifra isolerte, individuelle situasjoner (feks.hvis jeg du vil ha iphonen mer enn dine 100kr er en vinn/vinn situasjon), er det ikke mulig å fordømme(moralsk sett) et konkurransesystem konstruert ut ifra disse verdiene/prinsippene. Konkurransen skaper ulikhet, og ulikhet skaper konflikt. Det følger av at våre moral er begrenset.. Du kan bry deg veldig når du ser et barn dø, men du klarer ikke bry deg en million ganger så mye når du ser en million barn dø. Vi er begrenset. Etske regle er altså også det, for selv om vi har en universelt-applikerbar regel om at "man ikke skal stjele"... dersom en løve kommer løpende motdeg, så kommer du til å "låne" noen andres spyd dersom ditt ikke er å finne.

Jeg tror mye av utfordringen her ligger i vår nedarvede(tradisjonelle) forståelse av fri vilje, hvor vi ser vold som en " direkte-adferdsavhengig- handling" i stedet for en prosess som kan ta mange former. Feilen vi gjør er å ikke ta selve livsgrunnlaget vårt med i betraktningen, naturen er et synergistisk system, og vi, som en del av den er også subsystem i naturen. Ved å fokusere på individuelle kvaliteter ignorerer vi en større årsakssammenheng... man kan ikke separere et komplekst systems "output" fra systemet det kommer inngår i.

" There are no bad people, only people with insufficient information"

